

BYGGE BOGEN

BYGGEBOGENS raadgivende Komite:

O. H. Brødsgaard, Civilingeniør F.R.I.
Eske Kristensen, Arkitekt M.A.A.
S. C. Larsen, Forstander, Arkitekt M.A.A.
Svend Møller, Stadsbygmester, Arkitekt M.A.A.
Chr. Nøkkentved [†] Professor, Dr. techn.
Steen Eiler Rasmussen, Professor, Arkitekt M.A.A.

Redaktør:

Poul Kjærgaard, Arkitekt M.A.A.

I Redaktionen:

Børge Kjær, Arkitekt M.A.A.

Ved Behandlingen af Stoffet i 1. Udsendelse har bl. a. medvirket:

Philip Arctander, Arkitekt M.A.A.
Herman Bollhorn, Civilingeniør, M.Ing.F.
Niels Enevoldsen, Arkitekt.
Erling Frederiksen, Arkitekt M.A.A.
Einar Hansen, Afdelingsarkitekt M.A.A.
Jørgen Jensen, Arkitekt M.A.A.
Johannes Jørgensen, Civilingeniør F.R.I.
Grethe Meyer, Arkitekt M.A.A.
Bent Mortensen, Arkitekt M.A.A.
Søren Rasmussen, Civilingeniør F.R.I.

Som Konsulenter ved Behandlingen af Stoffet i 1. Udsendelse har bl. a. medvirket:

Lauritz Hannibal, Blikkenslagermester.
Henrik Petersen, Blikkenslagermester.
Kai Rasmussen, Tørmester.
N. Schönsted, Murermester.

Yderligere har en Række Institutioner, Firmaer og Enkeltpersoner beredvilligt ydet Byggebogen Hjælp med at fremskaffe de til Udarbejdelsen nødvendige Oplysninger m. m. Det vil desværre være umuligt her at bringe Navnene paa alle, som paa en eller anden Maade har bidraget til Værkets Virkeliggørelse.

**BYGGE
BOGEN**

EKSPEDITION
NYT NORDISK FORLAG
ARNOLD BUSCK

KJØBMAGERGADE 49 · KØBENHAVN K
TELEFONER C. 11 103 OG 11 301 LOKAL 18

Kort Instruktion for

**BYGGE
BOGEN**

s Brugere:

Det er vort Haab, at Byggebogens Idé, System og Anvendelse vil være indlysende for Brugeren, blot han en enkelt Gang har gennembladet denne første Udsendelse. Vi skal derfor her kun fremkomme med et Par korte Bemærkninger:

1. Byggebogen sætter sig det Maal som Lærebog og som Haandbog systematisk at samle vor Viden om almindelige Husbygningsproblemer.
2. For altid at kunne være aktuel vil Bogen fremkomme paa Løsblade, der til enhver Tid kan suppleres eller erstattes med nye Blade.
3. Løsbladformen forudsætter et smidigt Paginerings-system. Byggebogen har valgt indtil videre at nummerere Bladene efter et eget Decimalsystem. En nærmere Redegørelse herfor findes paa et af de følgende Blade, Byggebogens Inddeling. Bladene vil tillige blive forsynet med DK-tal.
4. Den anvendte Hulning af Bladene er i Marts 1948 internationalt vedtaget for al Dokumentation indenfor Byggeriet.
5. Grundstammen af Blade vil fremkomme i 12 Udsendelser, alle i Mapper som ved denne første Udsendelse. Brugeren kan efter Behag opbevare Bladene paa denne Maade, eller efterhaanden indsætte dem i simpel Talfølge i et af de Samlebind, som senere vil komme i Handelen.
6. De anvendte Tegninger er i Reglen i Maalestoksforhold, der kan anvendes umiddelbart ved Udarbejdelsen af Arbejdstegninger. Ved Maalsætninger er det endvidere tilstræbt at give tilstrækkelige Oplysninger til en Omtegning til alle andre Maalestoksforhold.
7. Byggebogens Redaktion er klar over, at et Værk som det paabegyndte ikke i alle Henseender kan være ufejlbarligt, og anmoder derfor sine Brugere om hver for sig indenfor sit Omraade venligst at fremkomme med eventuelle Korrektioner, supplerende Oplysninger o. s. v., saaledes at de paagældende Blade ved ny Udsendelse kan blive saa fuldkomne som muligt.

De vanskelige Byggeaar under Krigen har givet mange Byggefolk Tid og Anledning til at standse op og tænke over, hvilke Erfaringer, vi kan uddrage af Fortiden med Henblik paa vort Arbejde fremover. Det er kommet til at staa klart for de fleste, at vi paa en helt anden Maade end tidligere maa arbejde rationelt indenfor Byggeriet for at sikre os det fulde Udbytte af de begrænsede Muligheder, vi har i den nærmeste Fremtid.

Mange Rationaliseringsbestræbelser er i Gang for at gøre Byggeriet bedre og billigere. Der arbejdes paa at finde frem til nye Materialer og bedre Konstruktioner og paa at forhøje Arbejdspræstationerne paa Byggeplads og i Værksted.

Under dette Arbejde maa vi ikke glemme de Muligheder, der er for en Rationalisering ogsaa paa den indre Front, for en bedre Udnyttelse af vor eksisterende Viden om Byggeforskeligheder. Det er denne indre Front, Bygebogen har valgt som sit Arbejdsfelt. Den sætter sig som Maal at medvirke til, at det forberedende Arbejde indenfor Byggeriet, Projekteringen, gøres lettere og mere præcist.

Arbejdet med Bygebogen indledtes i 1940, og Baggrunden var Erkendelsen af det spinkle Grundlag, Bygningsteknikeren normalt arbejder paa. En Programerklæring, trykt i Foraaret 1941, fortæller maa-ske bedst om de Tanker, der blev lagt til Grund for Værket:

»Bygningsteknikerens Fagomraade er stadig blevet udvidet. Efterhaanden som Byggeopgaverne er blevet talrigere og mere komplicerede og efterhaanden som de økonomiske Krav er blevet skærpet, stilles der større og større Fordringer til Teknikeren som Administrator.

Samtidig er Antallet af Byggematerialer stadig blevet større. Nye Produkter kommer frem og andre forsvinder. Kendskabet til dem stammer i Reglen fra tilfældige Brochurer og andre tendentiøst prægede Enkeltpublikationer, kun meget faa Teknikere opnaar vist nogensinde at danne sig et fuldstændigt Overblik over dette Kaos.

I de senere Aar er der tillige opstaaet utallige nye Byggebestemmelser. Disse findes spredt i Love, Vedtægter, Regulatorer og Cirkulærer, og i mange Tilfælde er de endog ikke offentliggjort. Den projekterende Tekniker maa derfor ved ethvert Byggeforskeligheder selv samle sine Oplysninger ved at raadføre sig med et stadigt stigende Antal Institutioner.

Alle disse administrative Opgaver, Indhentning af Oplysninger om Materialer, Forhandling med Autoriteterne, økonomiske Overvejelser m. m., lægger efterhaanden saa meget Beslag paa den enkelte Bygningstekniker, at han kun sjældent kan beskæftige sig med andre fuldt saa vigtige Opgaver, f. Eks. kunstneriske, sociale m. v.

Det er indlysende, at den enkeltes Arbejde med at skaffe sig de nødvendige Oplysninger er uendelig besværligt og giver mange Muligheder for Misforstaelsler. Som et Resultat heraf

har man desværre i mange Tilfælde maattet se Byggeforskeligheder behæftet med Fejl, som kunde være undgaaet, hvis den projekterende paa et tidligere Stadium havde haft et klart Overblik over Problemerne.

Det er ikke altid retfærdigt at lægge Teknikeren disse Misforhold til Last. De spændte økonomiske Forhold, hvorunder Byggeriet ogsaa i Aarene før Krigen har arbejdet, har medført, at der under Projekteringen maa handles hurtigt for at undgaa Rentetab og Prisstigninger. Ofte er der til dette vigtige Afsnit af Byggeforskeligheder kun levnet saa kort Tid, at det simpelthen er umuligt at indsamle de nødvendige Oplysninger. En rigtig tilrettelagt Haandbog vil kunne bøde paa disse Tilstande ved at gøre Bygningsteknikerens Arbejde under Projekteringen mere effektivt. Denne Haandbog maa indeholde alle de Data, konstruktive, installationstekniske, byggeovsmæssige, økonomiske o. s. v., som er med til at bestemme en Byggeopgaves Løsning. Den maa være fuldtud objektiv, let at orientere sig i og maa stadig kunne suppleres, saaledes at de givne Oplysninger til enhver Tid kan være up to date. En Haandbog af denne Art har man hidtil savnet. De fleste Lærebøger i Bygningskonstruktion og Materiallære er deciderede Lærebøger og ikke særlig anvendelige som Haandbøger, og desuden har det vist sig, at de meget hurtigt bliver forældede.

Den planlagte Bygebog sætter sig som Maal at afhjælpe dette Savn. Den vil fremtræde som et Standardværk bestaaende af Løsslade, der stadig kan holdes à jour. De enkelte Blade er nummereret efter et Decimalsystem, saaledes at de let kan udskiftes eller suppleres, efterhaanden som Materialer, Konstruktioner og Lovkrav m. m. ændres. Alle Oplysninger samles af et Redaktionskontor, og Redaktionen afvejer Stoffet, saaledes at hvert Afsnit faar en Omtale, der svarer til dets Betydning. Da Værkets Udgivelse ikke er afhængig af Annoncering, vil man kunne opnaa en virkelig objektiv Vurdering af de forskellige Materialer og Konstruktioner.

Det er Hensigten først at koncentrere sig om de mest nærliggende Opgaver, nemlig en fuldstændig Oversigt over Byggematerialemarkedet, en Gennemgang af Konstruktioner og Installationer m. m. Efterhaanden vil man derefter behandle alle de Omraader, der berører Byggeriet og som er egnet til koncentreret Haandbogsframstilling, fra Konstruktionsenkeltheder til Bygningen som Led i Byplanen.

Af de vigtigste Afsnit kan nævnes:

En Gennemgang af samtlige *Byggematerialer*, med Oplysninger om Kvalitetsforhold og Maalstørrelser.

Typiske *Konstruktioner* af Ydervægge, Etageadskillelser, Tage, Skillerum, Trapper m. m.

Installationer af enhver Art, Vand, Gas, Elektricitet, Telefon, Aflob, Aftræk og Ventilation, Affaldsskakte, Elevatorer m. m. Et Afsnit omfatter alle de Krav, der stilles til de enkelte *Rum*, Soverum, Køkkener, Baderum m. m.

Et Afsnit med *byplanmæssige Oplysninger* om Veje, Udstykninger, Bebyggelsesformer, grønne Omraader m. m.

Et Afsnit om *Byggeriets Organisation*, Arbejdsforhold, Økonomi m. m.

Alle Emner vil blive behandlet i stærkt koncentreret Form, beregnet som Haandbogsstof for alle Kategorier af Bygningsteknikere. Overalt vil Framstillingen væsentligst bestaa af Tegninger i almindeligt benyttede Maalestoksforhold med Teksten knyttet umiddelbart til Tegningen.

Hvert Afsnit vil blive forsynet med fyldige Litteraturhenvisninger til betydende danske og udenlandske Værker for den, der ønsker at underkaste et Emne et grundigere Studium.

Paa en Række Tekstblade i særlig Farve vil der kunne gives Oplysninger om Prisforhold. Disse Blade, der maa kunne revideres hyppigt, efterhaanden som Markedet ændrer sig, forsynes med Henvisninger til de egentlige Oplysningsblade og tjener som Prislister til Vurdering af de forskellige Materialers og Konstruktioners øjeblikkelige Økonomi.«

Det har været naturligt at søge det meget omfattende Arbejdsprogram begrænset — i alle Tilfælde i Starten — paa en passende Maade. Man maa præcisere, at der ikke er Tale om at lave et Mammutværk, der skal erstatte alt, hvad der hidtil er talt og skrevet om Byggeri. Tværtimod anser vi det for vor Opgave at udfylde de Huller, som findes, at kortlægge Byggefaget paa en simpel og let tilgængelig Maade, helst saaledes at man med Tiden hurtigt via Byggebogens Blade kan søge ud til Speciallitteraturen over de forskellige Emner.

Visse mindre Omraader inden for Byggeriet er allerede blevet gjort til Genstand for Standardisering og efterhaanden som en reel Forskning kommer i Gang, vil nye Omraader uden Tvivl blive behandlet. En saadan Standardiseringsproces er dog ifølge Sagens Natur temmelig langsommelig. For de meget store og vigtige Omraader, der enten slet ikke kan gøres eller endnu ikke er gjort til Genstand for Standardisering, vil man med Byggebogen søge at gøre en Status over de øjeblikkelige Muligheder. Efterhaanden som Udviklingen ændrer Billedet, vil man føre Bladene à jour, saaledes at man altid samlet paa eet Sted har et Ekstrakt af de foreliggende Muligheder.

Det maa tillige præciseres, at det selvfølgelig ikke er Meningen at give nogen Vejledning i Form af Fortegninger paa rent arkitektoniske Omraader. Man ønsker kun objektivt at registrere de gængse Materialer, Konstruktioner, Rumtyper og andre Grundelementer. Det bliver saa de projekterende Arkitekters og Ingeniørers Sag af anvende dem i de rigtige Kombinationer. Formaålet er kort sagt at give de rigtigst mulige Oplysninger paa en saadan Maade, at Teknikeren er i Stand til hurtigt og paa et objektivt Grundlag at bedømme de foreliggende Muligheder.

Den valgte Løsbladform har mange Fordele, her skal blot nævnes de vigtigste:

1. Den giver gode Muligheder for Supplering. Redaktionen kan, forudset at Pagineringsystemet er i Orden, uden Hensyn til Sammenhængen sætte ind paa de Steder, hvor Oplysning er mest nødvendig og

paa andre Felter indskrænke sig til Oversigter over Emnet. Disse Oversigtsblade kan saa til enhver Tid, naar Forholdene nødvendiggør det, suppleres ved Underdeling.

2. De enkelte Blade kan tages ud og bruges direkte ved Arbejdet, f. Eks. lægges under Papiret ved Skitsering.

3. Mellem Bladene kan indsættes private Oplysningsblade med Paginering efter Bogens Inddelingssystem.

4. Bladene kan samles i Grupper efter den enkeltes Behov.

Af Mangler ved Metoden kan vist kun nævnes, at det kræver en aktiv Indsats fra Brugerens Side at indsatte nye Blade, men dette Arbejde er ikke mere kompliceret end det alle Teknikere til daglig udfører med deres Kartoteker. Mangelen skulde i hvert Fald synes opvejet mange Gange ved de ovennævnte Fordele.

Ved Udarbejdelsen af de enkelte Blade forsøger man at gøre Fremstillingen saa koncentreret som muligt, baade hvad Formuleringen og Typografien angaar. Ved at alt Stof bearbejdes af Redaktionen, prøver man paa at gøre Behandlingen saa ensartet som muligt. Under Fremstillingen samarbejder man med alle interesserede Parter, Fabrikanten, Haandværkere, Myndigheder m. m. og søger Bladenes Oplysninger godkendt af disse.

For yderligere at sikre sig Problemerne belyst fra alle Sider, vil man appellere til Læserne om at indsende Kritik af Bladene, saaledes at de ved Nyudsendelse kan blive endnu bedre.

Ved saaledes indenfor Byggeriet at faa klarlagt en vis Norm, godkendt af alle interesserede, gør man sig det Haab at kunne medvirke til at gøre Teknikeren bedre udrustet til hans omfattende og ansvarsfulde Arbejde. Man tænker sig ogsaa, at Haandværkere og andre Byggefolk vil være interesseret i at faa fastlagt mere bestemte Regler for gængse Konstruktioner, saaledes at Respekten for godt Arbejde kan vedligeholdes selv i en vanskelig Tid.

Maj 1948

Poul Kjærgaard